

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 9g/2026

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 16¹ alin. (1) și 443¹
alin. (5) din Codul contravențional

(răspunderea contravențională a proprietarului vehiculului)

CHIȘINĂU

8 octombrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 ianuarie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 8 octombrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 16¹ alin. (1) și 443¹ alin. (5) din Codul contravențional, ridicată de dl Nicolae Marian, în dosarul nr. 5r-1604/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Tatiana Bivol, judecător de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele procesului

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău se află cauza contravențională privind învinuirea dlui Nicolae Marian de comiterea contravenției prevăzute de articolul 236 alin. (1) (*depășirea vitezei de circulație stabilită pe sectorul respectiv de drum*) din Codul contravențional.

4. În procesul de examinare a cauzei, dl Nicolae Marian a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 16¹ alin. (1) și 443¹ alin. (5) din Codul contravențional.

5. Printr-o încheiere, judecătorul cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

7. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 16¹

Răspunderea contravențională a proprietarului vehiculului

„(1) Prin derogare de la prevederile art. 16, pentru contravențiile constatate cu mijloace tehnice certificate/omologate și/sau cu mijloace de măsurare adecvate și verificate metrologic sau etalonate în conformitate cu prevederile actelor normative, persoana fizică sau juridică proprietar al vehiculului cu care s-a comis contravenția este pasibilă de răspundere contravențională sub formă de amendă dacă, în termen de 60 de zile lucrătoare, aceasta nu comunică în condițiile art. 443¹ identitatea conducătorului vehiculului în momentul săvârșirii contravenției.

(2) În cazul răspunderii contravenționale în condițiile alin. (1) al prezentului articol nu se aplică puncte de penalizare conform art. 36 și nu se fac înscrieri în cazierul contravențional.

(3) Prevederile alin. (1) nu se aplică dacă se constată că, la momentul săvârșirii contravenției, vehiculul se afla în posesia altei persoane sau proprietarul a fost depozitat de vehicul în mod ilicit.”

Articolul 443¹

Constatarea contravențiilor cu mijloace tehnice certificate/omologate și/sau cu mijloace de măsurare adecvate și verificate metrologic sau etalonate în conformitate cu prevederile actelor normative și încheierea procesului-verbal în cazul acestor contravenții

„(1) În cazul autosesizării privind săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 236, 238 și art. 240 alin. (2), constatate cu mijloace tehnice certificate/omologate și/sau cu mijloace de măsurare adecvate și verificate metrologic sau etalonate în conformitate cu prevederile actelor normative ce funcționează în regim automatizat, dacă agentul constator este în imposibilitate de a determina identitatea conducătorului vehiculului, acesta expediază o solicitare la domiciliul (sediul) proprietarului sau al posesorului vehiculului privind depunerea declarației cu privire la identitatea conducătorului vehiculului, cu informarea despre răspunderea contravențională sau penală pe care o poartă în caz de necomunicare a informației solicitate sau de comunicare a informației false. Solicitarea este expediată prin poștă, cu scrisoare recomandată cu aviz de primire, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea solicitării și confirmarea primirii acesteia.

(2) După recepționarea solicitării agentului constator, proprietarul sau posesorul vehiculului (persoană fizică sau juridică), în termen de 60 de zile lucrătoare, este obligat să depună la autoritatea competentă din cadrul căreia face parte agentul constator o declarație cu privire la identitatea conducătorului vehiculului în momentul săvârșirii contravenției constatate în condițiile alin. (1), care va conține:

a) numele, prenumele, domiciliul, datele de contact și semnătura proprietarului vehiculului;

b) numele, prenumele, domiciliul și datele de contact ale persoanei căreia i-a fost transmis vehiculul cu care a fost săvârșită contravenția;

c) după caz, alte informații relevante.

(3) În cazul în care proprietarul sau posesorul vehiculului este minor, obligația de a depune declarația cu privire la identitatea conducătorului acestuia în momentul săvârșirii contravenției revine părinților acestuia sau persoanei la întreținerea căreia se află minorul.

(4) În cazul în care, în termenul prevăzut la alin.(2), proprietarul sau posesorul vehiculului comunică identitatea conducătorului vehiculului cu care a fost săvârșită contravenția, agentul constator încheie în privința conducătorului proces-verbal cu privire la contravenție în condițiile art. 443 alin. (8).

(5) În cazul în care, după expirarea termenului prevăzut la alin. (2), proprietarul sau posesorul vehiculului nu a comunicat identitatea conducătorului vehiculului cu

care a fost săvârșită contravenția, agentul constator încheie în privința proprietarului sau posesorului vehiculului un proces-verbal cu privire la contravenție, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în condițiile art. 443 alin. (8).

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării susține că normele contestate obligă proprietarul mijlocului de transport să comunice Poliției identitatea persoanei care conducea vehiculul la momentul comiterii, între altele, a contravenției prevăzute de articolul 236 din Codul contravențional. În cazul în care proprietarul nu se conformează acestei obligații, acesta este tras la răspundere contravențională. Autorul consideră că o asemenea reglementare aduce atingere prezumției de nevinovăție.

9. În opinia autorului sesizării, prevederile contestate contravin articolului 21 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Sunt obiecte ale excepției de neconstituționalitate articolele 16¹ alin. (1) și 443¹ alin. (5) din Codul contravențional, care nu au mai fost supuse controlului de constituționalitate.

14. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională care are ca obiect comiterea unei contravenții constatate cu ajutorul mijloacelor tehnice speciale. Curtea admite că instanța de judecată va ține cont de prevederile contestate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

15. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

16. Autorul excepției susține că prevederile contestate sunt contrare articolului 21 (*prezumția nevinovăției*) din Constituție.

17. Curtea reține că, potrivit articolului 21 din Constituție, orice persoană acuzată de comiterea unui delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Curtea menționează că dreptul la tăcere constituie un element al dreptului la apărare ca parte a unui proces echitabil (a se vedea DCC nr. 152 din 23 octombrie 2025, § 24).

18. Privită ca o garanție procedurală în contextul unui proces penal, prezumția de nevinovăție impune exigențe în privința sarcinii probei

(*Barberà, Messegue și Jabardo v. Spania*, 6 decembrie 1988, § 77; *Telfner v. Austria*, 20 martie 2001, § 15), a prezumțiilor legale de fapt și de drept (*Salabiaku v. Franța*, 7 octombrie 1988, § 28; *Radio France și alții v. Franța*, 30 martie 2004, § 24), a dreptului persoanei de a nu se autoincrimina (*Saunders v. Marea Britanie*, 17 decembrie 1996, § 68; *Heaney și McGuinness v. Irlanda*, 21 decembrie 2000, § 40) și a afirmațiilor premature ale instanței de judecată sau ale altor funcționari publici cu privire la vinovăția inculpatului (*Allenet de Ribemont v. Franța*, 10 februarie 1995, § 35-36; *Neák v. Slovacia*, 27 februarie 2007, § 88).

19. Curtea reține că anumite contravenții rutiere, deși calificate drept contravenții în dreptul intern, pot constitui „acuzatii în materie penală” în sensul autonom al articolului 6 din Convenție și, în consecință, procedurile privind amenzile impuse pentru astfel de fapte intră în sfera de aplicare a articolului 6 § 2 din Convenție.

20. Totuși, dreptul unei persoane, într-un caz penal, de a fi prezumată nevinovată și de a-i impune acuzării sarcina probării acuzațiilor împotriva sa nu este absolut, deoarece prezumțiile de fapt sau de drept operează în orice sistem de drept penal și nu sunt interzise în principiu de Convenție, atât timp cât statele rămân în limite rezonabile, ținând cont de importanța a ceea ce este în joc și menținând drepturile apărării (*Salabiaku v. Franța*, 7 octombrie 1988, § 28; *Falk v. Țările de Jos*, 19 octombrie 2004). Astfel, în aplicarea prezumțiilor în dreptul penal, trebuie identificat un echilibru între importanța a ceea ce este în joc și drepturile apărării (*Västberga Taxi Aktiebolag și Vulic v. Suedia*, 23 iulie 2002, § 113).

21. În cauza *Krumpholz v. Austria*, Curtea Europeană a constatat încălcarea prezumției nevinovăției, deoarece, deși legea austriacă nu conținea nicio prezumție că deținătorul înregistrat al unui vehicul cu motor trebuie considerat șofer, autoritățile au folosit refuzul reclamantului de a indica șoferul pentru a conchide că el a fost cel care a condus vehiculul, chiar dacă nu existau probe suficiente în acest sens. Curtea a observat că autoritățile au transferat sarcina probei asupra reclamantului, fără a-i asigura garanții procedurale suficiente, inclusiv posibilitatea unei audieri pentru verificarea credibilității sale (a se vedea *Krumpholz v. Austria*, 18 martie 2010, §§ 38-42).

22. Spre deosebire de circumstanțele cauzei *Krumpholz v. Austria*, Curtea observă că, în scopul garantării și protejării securității în trafic, Parlamentul a stabilit în articolul 33 din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier (în continuare, Legea nr. 131) drepturile și obligațiile proprietarului și ale conducătorului de vehicul. Astfel, proprietarul autovehiculului are, între altele, dreptul să acorde, în modul stabilit, altor persoane, care posedă permis de conducere, dreptul de a conduce și utiliza autovehiculul. Totodată, proprietarul de vehicul sau, după caz, mandatarul acestuia are și obligația, la cererea poliției, să comunice, în termenul solicitat, datele privind identitatea persoanei căreia i-a încredințat vehiculul pentru a fi condus pe drumuri publice (a se vedea articolul 33 alineatele (1) lit. b) și (2) lit. b) din Legea nr. 131).

23. În articolul 16¹ alineatul (1) din Codul contravențional, legislatorul stabilește că pentru contravențiile constatate cu mijloace tehnice certificate/omologate și/sau cu mijloace de măsurare adecvate și verificate metrologic sau etalonate în conformitate cu prevederile actelor normative, persoana fizică sau juridică proprietar al vehiculului cu care s-a comis contravenția este pasibilă de răspundere contravențională sub formă de amendă dacă, în termen de 60 de zile lucrătoare, aceasta nu comunică, în

condițiile articolului 443¹ din Cod, identitatea conducătorului vehiculului în momentul săvârșirii contravenției.

24. La rândul său, articolul 443¹ din Cod reglementează procedura de constatare a contravențiilor cu mijloace tehnice speciale și încheierea procesului-verbal în cazul acestor contravenții.

25. Astfel, atunci când agentul constatatator se autosesizează cu privire la comiterea contravențiilor prevăzute la articolele 236, 238 și 240 alineatul (2) din Cod, constatate cu mijloace speciale, dar este în imposibilitate de a determina identitatea conducătorului vehiculului, acesta expediază la domiciliul (sediul) proprietarului sau al posesorului vehiculului o solicitare privind depunerea declarației cu privire la identitatea conducătorului vehiculului. Solicitarea este însoțită de o informare privind răspunderea contravențională sau penală pe care o poartă proprietarul sau posesorul în caz de necomunicare a informației solicitate sau de comunicare a unei informații false. Atunci când proprietarul sau posesorul vehiculului nu a comunicat identitatea conducătorului vehiculului cu care a fost comisă contravenția în termenul stabilit, agentul constatatator încheie în privința proprietarului sau posesorului vehiculului un proces-verbal cu privire la contravenție, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în condițiile articolului 443 alin. (8). În asemenea situații, nu se aplică puncte de penalizare conform articolului 36 și nu se fac înscrieri în cazierul contravențional (a se vedea articolul 16¹ alin. (2) din Cod).

26. Astfel, Curtea observă că prezumția instituită prin articolul 16¹ alin. (1) din Codul contravențional nu are un caracter absolut, pentru că, în cazul în care nu este de acord cu decizia agentului constatatator, contravenientul o poate contesta pe baza articolului 448 din Codul contravențional, în fața instanței de judecată, aceasta fiind competentă să examineze atât situația de fapt, cât și chestiunile de drept și să adopte o soluție pe baza legii.

27. În particular, potrivit articolului 16¹ alin. (3) din Cod, prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile dacă se constată că, la momentul săvârșirii contravenției, vehiculul se afla în posesia altei persoane sau proprietarul a fost deposedat de vehicul în mod ilicit. Prin urmare, instanța de judecată nu este chemată doar să verifice de o manieră formală existența necomunicării identității conducătorului vehiculului, ci să examineze și probele prezentate de persoana sancționată cu privire la circumstanțele care, potrivit legii, înlătură aplicarea răspunderii.

28. Așadar, Curtea nu identifică o problemă de constituționalitate din perspectiva articolului 21 din Constituție, pentru că îndatorirea depunerii unei declarații cu privire la identitatea conducătorului vehiculului trebuie analizată în contextul regimului juridic special privind utilizarea vehiculelor, în cadrul căruia proprietarii și posesorii acestora își asumă responsabilități și obligații. Solicitarea de a comunica identitatea conducătorului vehiculului reprezintă o obligație legală, specifică regimului juridic al deținerii și utilizării vehiculelor pe drumurile publice, și nu echivalează cu obligarea persoanei de a se autoincrimina ori de a renunța la dreptul la tăcere. Prin urmare, Curtea nu identifică o problemă de constituționalitate din perspectiva articolului 21 din Constituție.

29. Curtea a avut în vedere și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în care s-a menționat că obligația deținătorului înregistrat al vehiculului de a dezvălui, sub pedeapsa unei amenzii, cine fusese șoferul la momentul comiterii unei infracțiuni rutiere nu încalcă dreptul la tăcere și privilegiul împotriva autoincriminării. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a ținut cont de faptul că, deși a fost impusă o constrângere directă

asupra deținătorilor înregistrați ai unei mașini, aceasta trebuia privită în contextul specific al regimului de reglementare privind utilizarea vehiculelor cu motor în care proprietarii și șoferii de mașini se supuneau unor responsabilități și obligații (a se vedea *O'Halloran și Francis v. Regatul Unit*, §§ 55-63, 29 iunie 2007).

30. Referindu-se la corelația dintre obligația statului și obligația conducătorilor mijloacelor de transport în domeniul securității traficului rutier, Curtea a reținut că securitatea traficului rutier prezintă un interes public major. Prin urmare, asigurarea acesteia reprezintă o obligație pozitivă a statului. Mijlocul de transport constituie o sursă de pericol sporit, conducătorul auto având obligația de a respecta reglementările impuse de autorități în vederea evitării riscurilor rezultate din utilizarea autovehiculelor (a se vedea DCC nr. 152 din 23 octombrie 2025, § 37).

31. Prin urmare, argumentele invocate de autor nu sunt de natură să susțină incidența articolului 21 din Constituție și nu relevă o problemă de constituționalitate susceptibilă de examinare în fond. În consecință, excepția de neconstituționalitate este vădit nefondată și urmează a fi declarată inadmisibilă.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 16¹ alin. (1) și 443¹ alin. (5) din Codul contravențional, ridicată de dl Nicolae Marian, în dosarul nr. 5r-1604/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 8 octombrie 2026

DCC nr. 159

Dosarul nr. 9g/2026